

Obsah

Zkratky a znaky	5
Úvodem	9
1. <i>Pod cizím jhem</i>	9
2. <i>Lid Knihy</i>	10
3. <i>Růst kánonu</i>	11
4. <i>Dva kánony</i>	13
5. <i>V boji za víru</i>	15
TÓBIJÁŠ	19
Život zbožného Tóbity (1,1 - 3,6)	22
<i>Předmluva (1,1n)</i>	22
<i>Tóbit - věrný vyznavač Hospodinův (1,3-9)</i>	23
<i>Odvlečen do asyrského zajetí (1,10-14)</i>	23
<i>I v zajetí plní ustanovení Zákona (1,15-22)</i>	24
<i>Snáší posměch a oslepné (2,1-10)</i>	26
<i>Odmítá dary, které dostává jeho žena (2,11-14)</i>	27
<i>V kajičné modlitbě prosí o smrt (3,1-6)</i>	28
Utrpení Sáry, dcery Reúelovy (3,7 - 4,21)	29
<i>Tupena pro smrt svých sedmi mužů (3,7-10)</i>	29
<i>Hledá útěchu v modlitbě (3,11-15)</i>	30
<i>Modlitba Tóbitova i Sářina je vyslyšena (3,16n)</i>	31
<i>Odkaz Tóbitův synovi (4,1-21)</i>	31
Tóbijáš se vydává na cestu (5,1 - 6,19)	33
<i>Tóbijášovy přípravy na cestu (5,1-3)</i>	33
<i>Setkání s Refáelem (5,4-17)</i>	33
<i>Matčina starost (5,18-22)</i>	34
<i>Ulovená ryba (6,1-9)</i>	34
<i>Před příchodem do Reúelova domu (6,10-19)</i>	35
Tóbijášova svatba (7,1 - 8,21)	37
<i>Přijetí v Reúelově domě (7,1-8)</i>	37
<i>Tóbijáš přijímá Sáru za manželku (7,9-17)</i>	37
<i>Sára je uzdravena (8,1-9)</i>	38
<i>Reúelova modlitba (8,10-18)</i>	39
<i>Svatební veselí (8,19-21)</i>	40

Tóbijášův návrat (9,1 - 14,15)	41
<i>Refáel vyzvedne Tóbitův majetek (9,1-6)</i>	41
<i>Tóbit s Chanou čekají na synův návrat (10,1-7)</i>	41
<i>Reúel propuští Tóbijáše a Sáru (10,8-14)</i>	42
<i>Tóbit je uzdraven (11,1-19)</i>	42
<i>Refáel se dává poznat (12,1-22)</i>	43
<i>Tóbitův chvalozpěv (13,1-18)</i>	44
<i>Tóbitova poslední slova a smrt (14,1-11)</i>	44
<i>Doslov (14,12-15)</i>	45
JÚDIT	47
Nebúkadnesarovy války (1,1 - 4,15)	50
<i>Válka s médským Arfaxadem (1,1-16)</i>	50
<i>Trestná výprava proti Západu (2,1-13)</i>	51
<i>Holofernés vrchním velitelem (2,14-28)</i>	51
<i>Národy se dobrovolně poddávají (3,1-10)</i>	52
<i>Přípravy Izraelců k obraně (4,1-8)</i>	52
<i>Modlitba Izraelců (4,9-15)</i>	53
Holofernés proti Izraeli (5,1 - 7,32)	55
<i>Holofernés se vptává na zemi a lid (5,1-4)</i>	55
<i>Amónský Achiór Holofernovi radí (5,5-21)</i>	55
<i>Holofernés se rozhněvá na Achióra (5,22-6,9)</i>	56
<i>Achiór vydán Izraelcům (6,10-21)</i>	57
<i>Betúlie obležena a zbavena vody (7,1-18)</i>	58
<i>Uzijáš utěšuje obležené (7,19-32)</i>	58
Júdit se obětuje za svůj lid (8,1 - 11,23)	60
<i>Júdit je pobouřena malověrností lidu (8,1-10)</i>	60
<i>Júdit domlouvá představitelům města (8,11-27)</i>	60
<i>Uzijáš slibuje řídit se Júditinými pokyny (8,28-36)</i>	61
<i>Júditina modlitba (9,1-14)</i>	61
<i>Júdit odchází do nepřátelského tábora (10,1-23)</i>	62
<i>Júdit přijata Holofernem (11,1-23)</i>	63
Vítězství nad Holofernem (12,1 - 16,25)	65
<i>Júdit dbá o svou neposkrvněnost (12,1-9)</i>	65
<i>Holofernova hostina (12,10-20)</i>	65
<i>Júdit stála Holofernovi hlavu (13,1-10)</i>	65
<i>Návrat do Betúlie (13,11-20)</i>	66
<i>Zmatek v asyrském táboře a výpad Izraelců (14,1-19)</i>	67
<i>Asyřané prchají, Izraelci oslavují Júditu (15,1-14)</i>	68

<i>Júditin chvalo zpěv</i> (16,1-17)	69
<i>Júditin život i smrt</i> (16,18-25)	69
ESTER	71
Ohrožení židů (1,1a - 4,17z)	74
<i>Mordokajův sen</i> (1,1a-r)	74
<i>Kráľův výnos proti židům</i> (3,13a-g)	75
<i>Modlitba Mordokajova</i> (4,17a-i) a <i>Ešteřina</i> (4,17k-z)	76
Vysvobození Židů (5,1a-10,3l)	78
<i>Ešteřina prosba za lid</i> (5,1a-2b)	78
<i>Nový králův výnos</i> (8,12a-v)	81
<i>Výklad Mordokajova snu</i> (10,3a-k)	82
<i>Dovětek</i> (10,3l)	82
MOUDROST	83
Moudrost vede k blaženosti (1,1 - 5,23)	87
<i>Výzva k spravedlnosti</i> (1,1-15)	87
<i>Myšlení svévolníků</i> (1,16-2,11)	89
<i>Úklady proti spravedlivému</i> (2,12-20)	90
<i>Zaslepenost svévolníků</i> (2, 21-24)	90
<i>Odměna spravedlivých</i> (3,1-9)	91
<i>Úděľ svévolníků</i> (3,10-12)	92
<i>Potěšení a zavržení</i> (3,13-4,6)	93
<i>Plnost života nespočívá v dlouhověkosti</i> (4,7-20)	94
<i>Pozdní lítost svévolníků</i> (5,1-14)	95
<i>Spravedliví budou v ruce Boží navěky</i> (5,15-23)	95
Chvála moudrosti (6,1 - 11,3)	97
<i>Napomenutí vrchnostem</i> (6,1-11)	97
<i>Moudrost se dává člověku poznat</i> (6,12-21)	97
<i>Záchrana světa je v moudrosti</i> (6,22-25)	98
<i>Stejný počátek života všech lidí</i> (7,1-6)	98
<i>Moudrost je nad všechny dary</i> (7,7-14)	99
<i>Bůh je zdroj všeho poznání</i> (7,15-21)	99
<i>Vznešenost a krása moudrosti</i> (7,22-8,1)	100
<i>Moudrost učí rozumět Božím skutkům</i> (8,2-8)	100
<i>Moudrost znamená mnohý zisk</i> (8,9-21)	101
<i>Prosba o získání moudrosti</i> (9,1-18)	101

<i>Moudrost řídila všechny události už od stvoření člověka (10,1-11,3)</i>	102
Úvahy nad vyjitím z Egypta (11,4 - 19,22)	105
<i>Žízeň Izraelců a žízeň Egyptanů (11,4-14)</i>	105
<i>Nesmyslnost uctívání zvířat (11,15-20)</i>	105
<i>Boží všemocnost a láska (11,21-26)</i>	106
<i>Soud jako příležitost k nápravě (12,1-14)</i>	106
<i>Boží lid se může dát poučit soudy nad pohany (12,15-27)</i>	108
<i>Nesmyslnost modlářství (13,1-9)</i>	108
<i>Nerozumnost uctívání výrobků lidských rukou (13,10-19)</i>	109
<i>Poblouznění modlářů nezůstane bez trestu (14,1-31)</i>	110
<i>Víra v Hospodina ochranou před modlářstvím (15,1-6)</i>	111
<i>Kdo zhotovuje modly, nepoznal Stvořitele (15,7-19)</i>	111
<i>Rány egyptské a ochrana Izraelců (16,1-19)</i>	112
<i>Chléb z nebe (16,20-29)</i>	114
<i>Egyptská tma a ohnivý sloup (17,1-18,4)</i>	114
<i>Smrt prvorozených a vysvobození Izraele (18,5-25)</i>	115
<i>Přechod mořem a potrestání nekajících (19,1-21)</i>	117
<i>Závěrečný chvalozpěv (19,22)</i>	118
SÍRACHOVEC	119
<i>Předmluva (ř. 1-35)</i>	122
Tajemství Moudrosti (1,1 - 16,23)	124
<i>Prvotina stvoření (1,1-10)</i>	124
<i>Moudrost mezi lidmi (1,11-30)</i>	124
<i>Stálost ve víře (2,1-18)</i>	125
<i>Úcta k rodičům (3,1-16)</i>	126
<i>Pokora a pýcha (3,17-31)</i>	127
<i>Milosrdenství (4,1-10)</i>	128
<i>Na cestách moudrosti (4,11-31)</i>	129
<i>Životní opory a osidla (5,1-6,17)</i>	129
<i>Získání moudrosti (6,18-37)</i>	130
<i>Vztah k lidem i Bohu (7,1-36)</i>	130
<i>Rozvážnost v jednání (8,1-19)</i>	132
<i>Ženy (9,1-9)</i>	132
<i>Ještě o lidských vztazích (9,10-18)</i>	133
<i>Vrchnost (10,1-5)</i>	133
<i>Pýcha a pokora (10,6-31)</i>	134
<i>Spoléhání na člověka a na Boha (11,1-19)</i>	134

<i>Varování před svévolí a svévolníky</i> (11,20-34)	135
<i>Dobré a zlé</i> (12,1-18)	136
<i>Osidla bohatství a moci</i> (13,1-13)	138
<i>Bohatý a chudý</i> (13,15-26)	138
<i>Jak užívat bohatství</i> (14,1-19)	139
<i>Ve společenství moudrosti</i> (14,20-27)	139
<i>Odměna spravedlivého</i> (15,1-20)	140
<i>Odplata svévolníka</i> (16,1-23)	141
Moudrost při stvoření (16,24 - 23,27)	142
<i>Stvoření člověka</i> (16,24-17,14)	142
<i>Boží oči všechno vidí</i> (17,15-32)	142
<i>Boží velikost a dobrota</i> (18,1-14)	143
<i>Cena prozíravosti</i> (18,15-19,3)	144
<i>Nebezpečí mnohomluvnosti</i> (19,4-17)	144
<i>Moudrost pravá a zvrácená</i> (19,20-30)	145
<i>Kárání a mlčení</i> (20,1-8)	145
<i>Nepochopitelnosti</i> (20,9-17)	145
<i>Zneužívání jazyka</i> (20,18-31)	146
<i>Cesta hříchu</i> (21,1-10)	146
<i>Moudrý a pošetilý</i> (21,11-28)	147
<i>Těžkosti s nemoudrými</i> (22,1-18)	147
<i>Přátelská věrnost</i> (22,19-26)	148
<i>Modlitba</i> (22,27-23,6)	148
<i>Přísaha</i> (23,7-15)	149
<i>Cizoložství</i> (23,16-27)	150
Chvála Moudrosti (24,1 - 32,13)	152
<i>Moudrost se představuje</i> (24,1 - 22)	152
<i>Moudrost a Zákon</i> (24,23-34)	153
<i>Dobrý a špatný manžel</i> (25,1-11)	153
<i>Žena špatná a dobrá</i> (25,13-26,4)	154
<i>Žena nestoudná a ctnostná</i> (26,5-18)	155
<i>Nebezpečí a svody</i> (26,28-27,29)	155
<i>Odpuštění a sváry</i> (27,30-28,12)	157
<i>Zlolajný jazyk</i> (28,13-26)	158
<i>Peněžní záležitosti</i> (29,1-20)	158
<i>Soběstačnost</i> (29,21-28)	159
<i>Výchova dětí</i> (30,1-13)	159
<i>Zdraví a radost</i> (30,14-25)	160
<i>Majetek</i> (31,1-11)	161
<i>Hostiny</i> (31,12-24)	161
<i>Víno</i> (31,25-31)	162

<i>Při hostině (32,1-13)</i>	162
Bázeň Boží (32,14 - 42,14)	163
<i>Poslušnost Zákona (32,14-33,6)</i>	163
<i>Život je rozmanitý (33,7-19)</i>	163
<i>Správa majetku (33,20-33)</i>	164
<i>Omylnost snů (34,1-8)</i>	165
<i>Užitek z cestování (34,9-17)</i>	166
<i>Život v bázni Boží (34,18-35,24)</i>	166
<i>Prosba za Izraele (36,1-17)</i>	167
<i>Volba ženy (36,18-27)</i>	168
<i>Přítel pravý a falešný (37,1-15)</i>	169
<i>Rozdílná moudrost (37,16-31)</i>	169
<i>Lékař a nemoc (38,1-15)</i>	170
<i>Zármutek (38,16-23)</i>	171
<i>Chvála dobrého písaře (38,24-39,11)</i>	171
<i>Chvála Boha a jeho díla (39,12-35)</i>	172
<i>Lidská bída (40,1-11)</i>	173
<i>Statky pochybné a trvalé (40,12-30)</i>	174
<i>Smrt (41,1-15)</i>	175
<i>Dvojí stud (41,16-42,8)</i>	176
<i>Starost o dcery (42,9-14)</i>	177
Nesrovnatelnost Moudrosti (42,15 - 50,29)	178
<i>Doklady z přírody (42,15-43,33)</i>	178
<i>Chvála otců (44,1-49,16)</i>	179
<i>Velekněz Šimeón (50,1-21)</i>	190
<i>Výzva k dobrořečení (50,22-29)</i>	191
Přidavky (51,1-30)	193
<i>Modlitba Ješuy Sírachovce (51,1-12)</i>	193
<i>Báseň o hledání moudrosti (51,13-30)</i>	194
BÁRUK	197
Četba knihy (1,1-14)	200
<i>Knihla čtena králi i lidu (1,1-5)</i>	200
<i>Sbírka na chrám (1,6-9)</i>	201
<i>Výzva k modlitbě za Nebúkadnesara (1,10-14)</i>	202
Kajicná modlitba (1,15 - 3,8)	203
<i>Vyznání vin (1,15-22)</i>	203
<i>Ohlášený soud se dostavil (2,1-10)</i>	203

<i>Prosby o vyslyšení (2,11-18)</i>	204
<i>Boží varování a zaslíbení (2,9-35)</i>	205
<i>Modlitba lidu v zajetí (3,1-8)</i>	206
Úvahy o Moudrosti (3,9 - 4,4)	207
<i>Naučení pro lid (3,9-14)</i>	207
<i>Moudrost nezávisí na lidech (3,15-31)</i>	207
<i>Moudrost je jen u Boha (3,32 - 4,1)</i>	208
<i>Výzva Jákobovi k obrácení (4,2-4)</i>	208
Potěšení Jeruzaléma (4,5 - 5,9)	210
<i>Lid si Boží trest zasloužil (4,5-8)</i>	210
<i>Napomenutí a výzva k pokání (4,9-29)</i>	210
<i>Naděje pro Jeruzalém (4,30-37)</i>	211
<i>Výzva k vděčné radosti (5,1-9)</i>	212
Jeremjášův list (6,1-72)	213
<i>Hospodinův anděl bude chránit zajatý lid (6,1-6)</i>	213
<i>Babylónské modly jsou nemohoucí (6,7-28)</i>	214
<i>Služba modlám není k ničemu (6,29-44)</i>	215
<i>Modly nejsou bohové (6,45-58)</i>	216
<i>Spravedlivý nebude zahanben (6,59-72)</i>	216
PŘÍDAVKY K DANIELOVI	217
Tři muži v rozpálené peci (3,24a-90)	219
<i>Azarjášova modlitba (3,24-45)</i>	219
<i>Smrt Kaldejců (3,46-50)</i>	220
<i>Píseň tří mužů (3,51-56)</i>	220
<i>Stvoření je vyzváno ke chvále (3,57-90)</i>	220
Zuzana (13,1-64)	222
<i>Dva nešlechtní soudcové (13,1-14)</i>	222
<i>Úklady proti Zuzaně (13,15-27)</i>	223
<i>Křivé obvinění (13,28-43)</i>	224
<i>Daniel prokáže Zuzaninu nevinu (13,44-59)</i>	224
<i>Vděčnost Hospodinu (13,60-64)</i>	225
Bél a drak (14,1-42)	227
<i>Daniel odmítá klanět se Bélovi (14,1-13)</i>	227
<i>Daniel odhalí podvod Bélových kněží (14,14-22)</i>	228
<i>Daniel zničí babylónského draka (14,23-27)</i>	228
<i>Daniel vhozen do lví jámy (14,28-32)</i>	229
<i>Daniel zachráněn prorokem Abakukem (14,33-42)</i>	229

PRVNÍ MAKABEJSKÁ.	231
Dobové pozadí (1,1 - 2,70)	234
<i>Alexander Veliký (1,1-9)</i>	234
<i>Antiochos IV.- Epifanés (1,10-28)</i>	235
<i>Apollónios v Jeruzalémě (1,29-40)</i>	236
<i>Zákazy pro židy (1,41-64)</i>	236
<i>Vystoupení kněze Matitjáše (2,1-28)</i>	238
<i>Vzpoura a úspěch (2,29-48)</i>	239
<i>Smrt Matitjášova (2,49-70)</i>	240
Juda Makabejský (3,1 - 9,22)	242
<i>V čele povstání (3,1-9)</i>	242
<i>Vítězství nad Apollóniem a Sérónem (3,10-26)</i>	242
<i>Lýsiás správcem země (3,27-37)</i>	243
<i>Gorgiás a Níkánór (3,38-45)</i>	243
<i>Shromáždění v Mispě (3,46-60)</i>	244
<i>Vítězství u Emauz (4,1-27)</i>	245
<i>Lýsiás poražen (4,28-35)</i>	246
<i>Vyčištění chrámu (4,36-61)</i>	246
<i>Proti Edómcům a Amóncům (5,1-8)</i>	248
<i>Gileádští a Galilejští (5,9-54)</i>	249
<i>Boje v Přímoří a Edómu (5,55-68)</i>	250
<i>Smrt Antiocha IV. (6,1-17)</i>	251
<i>Antiochos V. (6,18-47)</i>	252
<i>Obležení Sijónu (6,48-54)</i>	252
<i>Náboženská svoboda (6,55-63)</i>	253
<i>Démétrios I. králem (7,1-24)</i>	253
<i>Níkánór v Judsku a jeho smrt (7,25-50)</i>	254
<i>Chvála Římanů (8,1-16)</i>	254
<i>Spojenectví s Římany (8,17-32)</i>	255
<i>Smrt Judy Makabejského (9,1-22)</i>	256
Jónatan (9,23 - 12,53)	257
<i>Jónatan se ujímá velení (9,23-31)</i>	257
<i>Jónatan mstí smrt Jóchananovu (9,32-42)</i>	257
<i>Boj s Bakchídem (9,43-73)</i>	257
<i>Alexander jmenuje Jónatana veleknězem (10,1-21)</i>	259
<i>Nabídka Démétria I. (10,22-45)</i>	259
<i>Alexandrův sňatek s Kleopatrou (10,46-66)</i>	260
<i>Porážka Apollónia (10,67-89)</i>	261
<i>Smrt Ptolemaiova i Alexandrova (11,1-19)</i>	261
<i>Výnos Démétria II. o židech (11,20-37)</i>	262

<i>Jónatan pomáhá Démétriovi II. (11,38-53)</i>	263
<i>Jónatan při Antiochovi VI. (11,54-74)</i>	263
<i>Obnovené spojenectví s Římany (12,1-23)</i>	264
<i>Nová vítězství Jónatanova (12,24-38)</i>	265
<i>Jónatan zajat (12,39-53)</i>	265
Šimeón vůdcem (13,1 - 16,24)	267
<i>Tryfón poražen (13,1-24)</i>	267
<i>Pohřeb Jónatanův (13,25-30)</i>	268
<i>Smír s Démétriem II. (13,31-42)</i>	268
<i>Šimeónova vítězství (13,43-53)</i>	268
<i>Zemi zajištěn mír (14,1-15)</i>	269
<i>Dopis ze Sparty, dar do Říma (14,16-24)</i>	270
<i>Pocty Šimeónovi (14,25-49)</i>	270
<i>Antiochos VII. uznává Šimeónova práva (15,1-14)</i>	272
<i>Návrat poselstva z Říma (15,15-24)</i>	273
<i>Antiochos VII. ruší smlouvu se Šimeónem (15,25-36)</i>	273
<i>Kendebaios poražen (15,37-16,10)</i>	274
<i>Šimeón zavražděn (16,11-20)</i>	274
<i>Jóchanan, Šimeónův syn, veleknězem (16,21-24)</i>	274
DRUHÁ MAKABEJSKÁ	277
Dobové pozadí (1,1 - 3,40)	279
<i>Dopis židům v Egyptě r. 124 př. Kr. (1,1-9)</i>	279
<i>Dopis židům v Egyptě r. 164 př. Kr. (1,10-2,18)</i>	280
<i>Předmluva pisatele (2,19-32)</i>	282
<i>Zrada Benjamínce Šimeóna (3,1-12)</i>	282
<i>Héliodóros se chystá vydrancovat pokladnici (3,13-23)</i>	283
<i>Zásah Boží a Héliodórovo obrácení (3,24-40)</i>	284
Antiochos Epifanés (4,1 - 10,8)	286
<i>Šimeón napadá Oniase (4,1-6)</i>	286
<i>Velekněz Jáson (4,7-22)</i>	286
<i>Menelaos veleknězem (4,23-29)</i>	287
<i>Onias zavražděn (4,30-38)</i>	288
<i>Lýsimachova smrt (4,39-42)</i>	289
<i>Menelaos zůstává veleknězem (4,43-50)</i>	289
<i>Jásonův útok na město (5,1-10)</i>	290
<i>Antiochos dobývá Jeruzalém (5,11-27)</i>	290
<i>Pohanský kult v chrámě (6,1-17)</i>	292
<i>Mučednictví Eleazarovo (6,18-31)</i>	293

<i>Mučednictví sedmi bratrů (7,1-42)</i>	294
<i>Vzpouza Judy Makabejského (8,1-7)</i>	296
<i>Níkánórovo tažení (8,8-36)</i>	296
<i>Konec Antiocha Epifana (9,1-29)</i>	298
<i>Vyčištění chrámu (10,1-8)</i>	299
Antiochos Eupator (10,9 - 13 - 26)	301
<i>Počátky Antiochovy vlády (10,9-13)</i>	301
<i>Gorgiás proti židům (10,14-23)</i>	301
<i>Juda vítězí nad Tímothem (10,24-38)</i>	302
<i>Utkání s Lýsiásem (11,1-12)</i>	303
<i>Mír se židy (11,13-38)</i>	304
<i>Židé v Jafě topeni (12,1-9)</i>	305
<i>Vítězné bitvy Judovy (12,10-37)</i>	306
<i>Oběť za padlé (12,38-45)</i>	308
<i>Antiochův vpád do Judska (13,1-8)</i>	309
<i>Judovo vítězství u Módínu (13,9-17)</i>	310
<i>Antiochos sjednává se židy příměří (13,18-26)</i>	310
Boje s Níkánórem (14,1 - 15,39)	312
<i>Alkimos proti Judovi (14,1-14)</i>	312
<i>Níkánór uzavírá s Judou příměří (14,15-25)</i>	313
<i>Alkimos rozdmýchává nepřátelství (14,26-36)</i>	313
<i>Smrt Razise (14,37-46)</i>	314
<i>Níkánór se rouhá (15,1-5)</i>	314
<i>Judův sen (15,6-16)</i>	316
<i>Smrt Níkánórova (15,17-36)</i>	316
<i>Pisatelův doslov (15,37-39)</i>	317